

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3342/2022. (VII. 21.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

1. Az Alkotmánybíróság a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény 394/B. §-a és a 394/I. § (1) bekezdés a) pontja alaptörvény-ellenességének megállapítására és alkalmazási tilalom kimondására irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

2. Az Alkotmánybíróság a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Kfv.V.35.369/2019/2. számú végzése és a Budapest Környéki Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 43.K.27.301/2018/13. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselője (dr. Lukács Szilvia ügyvéd) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 26. § (1) bekezdése és az Abtv. 27. § (1) bekezdése szerinti alkotmányjogi panaszt terjesztett elő.
- [2] Az indítványozó elsődleges kérelme arra irányult, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg a Budapest Környéki Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 43.K.27.301/2018/13. számú ítéletének alaptörvény-ellenességét és semmisítse azt meg – a Nemzeti Adó és Vámhivatalnak (a továbbiakban: NAV) a bíróság által felülvizsgált határozataira is kiterjedő hatállyal –, mivel a támadott döntések sértik az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalta tisztességes bírósági eljáráshoz és a XXVIII. cikk (7) bekezdésében biztosított jogorvoslathoz való jogot, a felhívott közigazgatási határozatok pedig a tisztességes hatósági eljáráshoz való jogot [Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdése].
- [3] Másodlagosan – amennyiben elsődleges kérelmének az Alkotmánybíróság nem adna helyt – kérte a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: régi Pp.) 394/B. § (2) bekezdése és a 394/I. § (1) bekezdés a) pontja alaptörvény-ellenességének a megállapítását az Abtv. 41. § (3) bekezdésének megfelelően, mivel a támadott jogszabályi rendelkezések sértik az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalta tisztességes bírósági eljáráshoz és a XXVIII. cikk (7) bekezdésében biztosított jogorvoslathoz való jogot.
- [4] Harmadlagosan – amennyiben az Alkotmánybíróság a másodlagos kérelmének helyt ad – az indítványozó kérte a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Kfv.V.35.369/2019/2. számú – a Kfv.V.35.369/2019/4. számú végzéssel kijavított – végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését, mivel a Kúria alaptörvény-ellenes szabály alkalmazásával hozta meg döntését.
- [5] Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy lényege – a bírósági határozatokban megállapított tényállás és az indítványozó előadása alapján – a következőképpen foglalható össze.
- [6] 1.1. Az indítványozó mint egyéni vállalkozó gabonakereskedelemmel foglalkozik. A NAV Pest Megyei Adóigazgatósága (a továbbiakban: elsőfokú adóhatóság) az indítványozónál 2009-2010. évekre általános forgalmi adó adónemben utólagos adóellenőrzést végzett. Ennek során megállapította, hogy az indítványozó által befogadott számlák egy része mögött valós gazdasági teljesítmény nem volt, ti. az indítványozónak értékesített gabonát az érintett társaságok korábban nem szerezhették be, így azt nem is értékesíthették tovább az indítványozónak, azaz az indítványozó áfalevonási jogát jogszerűtlenül gyakorolta. Erre tekintettel az elsőfokú adóhatóság 3168390132. számú határozatával az indítványozót 233 068 000 Ft, adóhiánynak minősülő adókülönbözet, 173 755 000 Ft, összegű adóbírság és 81 462 000 Ft, késedelmi pótlék megfizetésére kötelezte.
- [7] 1.2. A NAV Fellebbviteli Igazgatósága mint másodfokon eljáró hatóság (a továbbiakban: másodfokú adóhatóság) a 2889275704. számú határozatával az elsőfokú határozatot arra hivatkozva hagyta helyben, hogy nem nyert igazolást, hogy a számlákon szereplő gazdasági események a számlákon feltüntetett felek között tényszerűen

végbementek, az indítványozó erre nézvést semmilyen lényeges konkrét bizonyítékot, információt nem bocsátott az adóhatóság rendelkezésére.

- [8] 1.3. Az indítványozó a másodfokú határozat ellen keresetlevelet terjesztett elő, kérve a bíróságtól az adóhatóság határozatának felülvizsgálatát és hatályon kívül helyezését, mivel vitatta azt a jogalap és összszerszerűség tekintetében.
- [9] Az indítványozó a perben annak megállapítását kérte, hogy az adóhatóság nem tisztázta kellően a tényállást, ezért helytelenül jutott arra a következtetésre, hogy a kérdéses számlák mögött nem volt valós gazdasági tevékenység, illetőleg nem indokolta, hogy miből vonta le ezt a következtetést. Kifogásolta továbbá az indítványozó, hogy az adóhatóság olyan számlák tekintetében vonta kétségbe a valós teljesítést, amelyek vonatkozásában a nála korábban – azonos évek tekintetében – szja adónemben folytatott vizsgálat során ugyanezen számlákat valósnak fogadta el. Azt is sérelmezte az indítványozó, hogy a beszerzési lánc vonatkozásában rajta objektív felelősség alapján kérték számon a beszerzési láncban előtte állók esetleges jogszerűtlen magatartását, ami kétszeres adóztatást jelent sértve a közteherviselés arányosságának elvét. Az indítványozó továbbá állította, hogy az adóhatóság *contra legem* jutott arra a következtetésre, hogy a vitatott számlák nem hitelesek, másrészt korábbi ellenőrzések adatait használta fel a vizsgálat során, úgy, hogy ezen adatokat nem bocsátotta a rendelkezésére.
- [10] 1.4. A Budapest Környéki Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 43.K.301/2018/13. számú ítéletével az indítványozó keresetét elutasította. A bíróság megállapította, hogy az adóhatóság helytállóan, a tényállás tisztázási kötelezettségének eleget téve vizsgálta a számlák formai és tartalmi megfelelőségét. A bíróság rámutatott arra is, hogy az indítványozó sem a hatósági eljárás, sem a per során nem tett eleget a rendeltetésszerű joggyakorlás követelményének, ti. nem csatolt olyan iratokat, amelyek bizonyították volna a számlák szerinti gazdasági tevékenység megtörténtét, és a nyilatkozattételi felhívásoknak sem tett eleget. Ugyanakkor azt is hangsúlyozta a bíróság, hogy az adóhatóság a felperesi értékesítéseket elfogadta, ez azonban nem igazolja, hogy a gabonát a vizsgált számlákon szereplő eladóktól szerezte be, azaz a perbeli vita tárgya nem az indítványozó és vevői közötti gazdasági események megtörténte, hanem az indítványozó beszerzései, az általa áfa levonásba helyezhető adó vonatkozásában megtett adóhatósági megállapítás volt. A bíróság rámutatott arra is, hogy a tárgyi perben nem tekinthetőek irányadónak az adóhatóságnak az szja adónemben végzett ellenőrzés keretében tett megállapításai, így az sem, hogy az adóhatóság egyes számlákat ott elszámolhatónak minősített, míg az áfa adónemben végzett ellenőrzés során nem, mivel a bíróságot az adóhatóság esetlegesen eltérő, téves gyakorlata nem köti. Mindezekre tekintettel a bíróság arra a következtetésre jutott, hogy az adóhatóság jogszerűen tagadta meg az áfalevonási joggyakorlását.
- [11] 1.5. Az indítványozó a jogerős bírósági ítélettel szemben felülvizsgálati kérelmet terjesztett elő, amelyet a Kúria Kfv.V.35.369/2019/2. számú végzésével hivatalból elutasított. A Kúria döntését a régi Pp. 394/I. § (1) bekezdés a) pontjára alapozta, amely az elektronikus kapcsolattartás alkalmazásával folyó perben kizárja a felülvizsgálati kérelem papír alapon történő előterjesztését.
- [12] 2. Az indítványozó elsődleges kérelmében a Budapest Környéki Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 43.K.27.301/2018/13. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte, az általa felülvizsgált adóhatósági határozatokra is kiterjedő hatállyal. Az indítványozó az alaptörvény-ellenességet a fellebbezésében foglalt indokokra alapozta, azaz azért állította a tisztességes hatósági és bírósági eljáráshoz, valamint a jogorvoslathoz való joga sérelmét [Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdés], mivel álláspontja szerint sem az adóhatóság, sem a bíróság nem tett eleget a tényállás-megállapítási kötelezettségének. E körben azt sérelmezte az indítványozó, hogy mind a hatóság, mind a bíróság figyelmen kívül hagyta a bizonyítási indítványait (tanúmeghallgatás, okiratok, indítványozó nyilatkozatása), illetve nem tettek eleget indokolási kötelezettségüknek. Továbbá, a bíróság eljárását illetően az indítványozó azt állította, hogy a bíróság számos eljárási szabály megsértésével hozta meg döntését. Az indítványozó szerint a fentiek sértik a jogbiztonságot [Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése], amelynek része a törvényhez kötöttség, a formalizált eljárási rend betartása is.
- [13] Másodlagos kérelmében az indítványozó azt állította, hogy a régi Pp. 394/B. § (2) bekezdése és 394/I. § (1) bekezdés a) pontja sérti a tisztességes bírósági eljáráshoz és a jogorvoslathoz való jogot [Alaptörvény XXVIII. cikk

(1) és (7) bekezdés]. A régi Pp. támadott rendelkezései alapján abban az esetben, ha a fél az elektronikus kapcsolattartást választotta, akkor az eljárás során a félnek vagy jogi képviselőjének a bírósággal a kapcsolatot elektronikus úton kell tartania és a bíróság is valamennyi bírósági iratot elektronikusan kézbesít a részére. Amennyiben a fél az elektronikus kapcsolattartást választotta, ám ennek ellenére beadványát nem elektronikus úton terjeszti a bíróság elé, abban az esetben a bíróság a keresetlevelet idézés kibocsátása nélkül elutasítja. Az indítványozó szerint a régi Pp. hivatkozott rendelkezései szükségtelenül és aránytalanul korlátozzák a tisztességes bírósági eljáráshoz és a jogorvoslathoz való jogát [Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdés], mert elzárják attól, hogy a jogait sértő döntéssel szemben jogorvoslattal éljen és az ügyét független és pártatlan bíróság bírálja el tisztességes eljárás keretében.

- [14] Harmadrészt, amennyiben az Alkotmánybíróság a másodlagos kérelemnek helyt ad – az indítványozó a Kúria Kfv.V.35.369/2019/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének a megállapítását és megsemmisítését is kérte. Az indítványozó panaszának ezen elemét pusztán azzal indokolta, hogy amennyiben bebizonyosodik, hogy a Kúria által alkalmazott régi Pp. szabályok [394/B. § (2) bekezdése és 394/I. § (1) bekezdés a) pontja] alaptörvény-ellenesek, úgy a végzése is alaptörvény-ellenes, ezért az Abtv. 28. § alapján kérte annak megsemmisítését.
- [15] 3. Az Alkotmánybíróságnak az Abtv. 56. §-a alapján mindenekelőtt azt kellett megvizsgálnia, hogy az alkotmányjogi panasz a befogadhatóság törvényi feltételeinek eleget tesz-e.
- [16] 3.1. Az Abtv. 27. § (1) bekezdése értelmében alkotmányjogi panaszt az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés ellen lehet előterjeszteni.
- [17] Az Alkotmánybíróság mindenekelőtt megállapítja, hogy jelen ügyben a Kúria Kfv.35.369/2019/2. számú végzésében a felülvizsgálati indítványt mint törvényben kizártat elutasította. Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint a Kúriának az a döntése, amelyben megállapítja, hogy felülvizsgálati eljárásra nincs lehetőség, az Abtv. 27. § (1) bekezdése szerint a bírósági eljárást befejező egyéb döntésnek minősül, így alkotmányjogi panasszal támadható, ezért a Kfv.35.369/2019/2. számú végzése ellen helye volt alkotmányjogi panasz előterjesztésének. Figyelemmel ugyanakkor arra, hogy a Kúria a felülvizsgálati kérelmet, mint törvényben kizártat elutasította, a Kúria végzése nem minősül egyúttal az Abtv. 27. § (1) bekezdése értelmében véve az ügy érdemében hozott döntésnek. A jelen alkotmányjogi panasz megítélése szempontjából ilyen, az Abtv. 27. § (1) bekezdése szerint az alapügy érdemében hozott döntésnek Budapest Környéki Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 43.K.27.301/2018/13. számú ítélete tekinthető. Az eljárásban hozott határozatok fentiek szerinti minősítésének az Alkotmánybíróság eljárási jogosítványainak a megítélése szempontjából van jelentősége. Az Alkotmánybíróság ezzel összefüggésben kiemeli, hogy az Ügyrend 32. § (1) bekezdése értelmében az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panaszok esetében a jogorvoslati lehetőség kimerítésének a kötelezettsége nem vonatkozik a felülvizsgálatra, mint rendkívüli jogorvoslatra. Az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panasz ezért a jogerős döntéssel szemben akkor is benyújtható, ha törvény felülvizsgálati indítvány benyújtását is lehetővé teszi, de az indítványozó ezzel a lehetőséggel nem él.
- [18] Ha azonban az indítványozó a felülvizsgálat lehetőségét kimeríti, a rendkívüli jogorvoslati eljárásban hozott döntés tartalma az Alkotmánybíróság eljárására is kihat. Ha ugyanis a felülvizsgálati indítvány érdemi elbírálásra alkalmas, azt a Kúria érdemben vizsgálja, az Alkotmánybíróság a felülvizsgálati eljárásban hozott döntést a jogerős döntésre is kiterjedően vizsgálhatja. Abban az esetben azonban, ha a Kúria azt állapítja meg, hogy a felülvizsgálati eljárás lefolytatására nincs lehetőség, az Alkotmánybíróság a Kúriának ezen nem érdemi döntésén keresztül az ügy érdemében hozott jogerős döntést csak két esetben vizsgálhatja. Akkor (1) ha az indítványozó a jogerős döntést a felülvizsgálati indítvánnyal egyidejűleg – az Abtv. szerinti határidőben – alkotmányjogi panasszal is megtámadta, vagy (2) ha a Kúria végzését mérlegelési jogkörben hozta meg, amely mérlegelés eredményére az indítványozónak bizonyosan nincs ráhatása [Ügyrend 32. § (4) bekezdés, az Abtv. 26. § (1) bekezdésének és 27. §-ának, valamint az Alkotmánybíróság Ügyrendje 32. §-ának egységes értelmezéséről szóló 1/2019. (XI. 25.) AB Tü. állásfoglalás I/5. pont].
- [19] A Kúria végzésében a felülvizsgálati kérelmet nem mérlegelési jogkörében eljárva, hanem azért utasította vissza, mert a felülvizsgálatra nincs törvényi lehetőség. Ezért az Alkotmánybíróságnak az alkotmányjogi panasz elbírálása szempontjából külön kellett vizsgálnia az elsőfokú bíróság ítéletével összefüggésben az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerinti határidő megtartását.
- [20] Az Abtv. 30. § (1) bekezdése alapján az Abtv. 27. § szerinti alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül lehet írásban benyújtani. Az indítványozó jogi képviselője a Kúria

- Kfv.35.369/2019/2. számú végzését 2019. július 11-én vette kézhez, az alkotmányjogi panaszt pedig 2019. szeptember 9-én, azaz az alkotmányjogi panasz előterjesztésére nyitva álló határidőn belül nyújtotta be.
- [21] A fentiek alapján az alkotmányjogi panasz a Kúria végzésével szemben határidőben került előterjesztésre. Az Alkotmánybíróság ugyanakkor megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz az elsőfokú bíróság ítéletével szemben elkésettnek minősül. Az Alkotmánybíróság ennek megfelelően az indítványozónak az elsőfokú bíróság ítéletével kapcsolatos érveit jelen eljárásában nem vizsgálhatta.
- [22] 3.2. Az indítványozó másodlagosan a régi Pp. 394/B. § (2) bekezdése és a 394/I. § (1) bekezdés a) pontja alaptörvény-ellenességének a megállapítását kérte, mivel a támadott rendelkezések álláspontja szerint sértik az az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalta tisztességes bírósági eljáráshoz és a XXVIII. cikk (7) bekezdésében biztosított jogorvoslathoz való jogot.
- [23] Az indítványozó előadása szerint a régi Pp. támadott rendelkezései – az elektronikus út igénybevételének kötelezővé tételével – elzárták őt attól, hogy a jogait sértő döntéssel szemben jogorvoslattal éljen. Álláspontja szerint nincs más alapjog vagy olyan közérdek, amely indokolná a tisztességes eljáráshoz és a jogorvoslathoz való joga korlátozását.
- [24] Az alkotmányjogi panasz e körben nem felel meg az Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pontjában előírt feltételnek, azaz az indítványozó nem terjesztett elő olyan, alkotmányjogilag releváns indokolást, amelyből megállapítható lenne, hogy az általa megjelölt jogszabályok miért és mennyiben ellentétesek az Alaptörvény felhívott rendelkezéseivel. A fentiek alapján az indítvány régi Pp.-re vonatkozó része nem felel meg a határozottság követelményének, mert az indítványozó csak állította, de nem indokolta az alaptörvény-ellenességet.
- [25] 3.3. Harmadlagos kérelmét az indítványozó a másodlagos kérelmére alapozta, azaz azt kérte, hogy amennyiben az Alkotmánybíróság a régi Pp. 394/B. §-a és 394/I. § (1) bekezdés a) pontja alaptörvény-ellenességét megállapítja, úgy mondja ki a Kúria Kfv.35.369/2019/2. számú végzése alaptörvény-ellenességét is, mivel az így nyilvánvalóan alaptörvény-ellenes jogszabályon alapul.
- [26] Az indítványozó ezen kérelme sem felel meg az indítványokkal szemben támasztott határozottság törvényi követelményének [Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pont], mivel az indítványozó nem terjesztett elő – önálló – indokolást az állított alaptörvény-ellenesség vonatkozásában. Az Alkotmánybíróság megjegyzi, hogy a kérelmet határozottnak tekintve sem lenne helye érdemi elbírálásnak, tekintettel arra, hogy a másodlagos kérelem is visszautasításra került.
- [27] 4. Az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt – az Abtv. 30. § (1) bekezdésére és az 52. § (1b) bekezdés e) pontjára hivatkozással – az az Ügyrend 30. § (2) bekezdés d) és h) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2022. június 28.

Dr. Juhász Miklós s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Miklós s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Juhász Imre
előadó alkotmánybíró helyett

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1512/2019.

